

DERINIMO PAŽYMA

**DĖL SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27 IR 28 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO 2 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

Institucijos pavadinimas	Pastabos ir pasiūlymai	Paaškinimai dėl pastabų
Lietuvos savivaldybių asociacijos 2016-02-24 raštas Nr. (4)-SD-127	<p>1. Sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo 2 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo 2 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte (toliau – Įstatymo projektas) numatomas tik sodininkų bendrijų keliams naudojamų žemės sklypų perdavimas, tačiau kelio, kaip inžinerinio statinio, perdavimas nenumatytas.</p> <p>2. Galiojantys teisės aktai nustato skirtingus sodininkų kelių (gatvių) minimalius pločius: Sodininkų bendrijų įstatymas – 4,5 metro, Kelių įstatymas – IV kategorijos keliams – 8 metrus, STR „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ – 5 metrus. Tampa neišku, kokį dokumentą reikės taikyti ir kaip elgtis, kai sodininkų bendrijose esančių kelių (gatvių juostų) plotis bus mažesnis ir ar tokie keliai turės būti perimami.</p>	<p>Neatsižvelgta. Sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatyme (toliau – Sodininkų bendrijų įstatymas) numatytas žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) perdavimas savivaldybėms. Atskirai kelio, kaip inžinerinio statinio, perdavimo savivaldybėms Sodininkų bendrijų įstatymas nenumato. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimui 2014-12-11 priimtą Sodininkų bendrijų įstatymą buvo įvertinta, kad sodininkų bendrijose bendrojo naudojimo žemėje, kuri naudojama keliams, kelių, kaip inžinerinių statinių dažniausiai nėra, nes tokios žemės juostos neatitinka statinio požymių, neturi kelio dangos, nesuformuotos nekilnojamojo turto objektais. Be to, pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės Valstybinės 2002 m. rugsejo 10 d. nutarimu Nr. 1418 patvirtintas Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklės praktikoje perduodami valstybinės žemės sklypai gatvėms ir vietiniams keliams tiesti ir eksploatuoti, taip pat valstybiniai žemės sklypai, kuriuose yra keliai (gatvės).</p> <p>Atsižvelgta iš dalies. Statybos techninis reglamentas STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ nustato gatvių ir vietinės reikšmės kelių projektavimo techninius reikalavimus. Minėtas reglamentas nenustato reikalavimų seniau suprojektuotiems keliams ir gatvėms, ypač įvertinant mėgėjų sodų teritorijas, esančias šalies didžiuosiuose miestuose ir jų priemiesčiuose, kurios dėl tankaus užstatymo virtusios gyvenamaisiais kvartalais be gyvenimo kokybę užtikrinančios aptarnavimo infrastruktūros, todėl laikytinos specifinėmis teritorijomis. Dėl šių priežasčių mėgėjų</p>

	<p>sodų teritorijose taikyti Kelių įstatymo, minėto statybos techninio reglamento reikalavimų nėra galimybių.</p> <p>Sprendžiant mėgėjų sodų teritorijų tvarkymo klausimus, kad būtų užtikrinamas šių teritorijų susisiekimas su aplinkinėmis teritorijomis, prireikus į sodininkų bendrijas galėtų patekti atlikdami pareigas priešgaisrinės saugos, policijos, greitosios pagalbos ir kitų specialiųjų tarnybų darbuotojai, siūloma įteisinti mėgėjų sodų teritorijų sodo suplanavimo projektus, parengtus pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymą individualių sklypų privatizacijai, kurių pagrindų būtų atliekami valstybinės žemės sklypų kadastriniai matavimai ir atstatomas vietinės reikšmės kelių (gatvių juostų) minimalus plotis.</p> <p>Atkreipiamo dėmesį, kad priėmus įstatymo projektą numatoma keisti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymą Nr. D1-933 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ patvirtinimo“.</p>
<p>3. Įstatymo projektu siūloma neberengti Vyriausybės tvirtinamos sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programos, o šių kelių kadastrinių matavimų atlikimą ir jų įregistravimą Nekilnojamojo turto registre siūloma finansuoti Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšomis. Kadangi minėtų darbų finansavimas KPPP lėšomis negalimas, lieka neišspręstas savivaldybių padidėjusių išlaidų kompensavimo klausimas. Vienos iš savivaldybių skaičiavimais, sodininkų bendrijos norėtų perduoti apie 255 km kelių (gatvių). Žemės sklypų, inžinerinių statinių kadastriniams matavimams ir įregistravimui papildomai reiktų apie 200 tūkst. eurų. Manytume, jog galiojančiame įstatyme numatyta sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programa turėtų būti parengta ir patvirtinta.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Sodininkų bendrijų įstatymo nuostata dėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programos tvirtinimo negali būti įgyvendinama taikant Žemės įstatymo, Vietos savivaldos įstatymo nuostatas, nes vadovaujantis Žemės įstatymo, reglamentuojančio žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo santykius bei žemės tvarkymą ir administravimą Lietuvos Respublikoje, 7 str. 2.2 p., valstybinės žemės sklypai perduodami savivaldybėms patikėjimo teise Vyriausybės nutarimais gatvėms ir vietiniams keliams, tačiau ne vidaus keliams. Tas pats įtvirtinta Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punkte, pagal kurį savivaldybių savarankiškoji funkcija – savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas. Patvirtinus sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą, valstybinės žemės sklypų vidaus keliams perdavimas savivaldybėms Lietuvos Respublikos Vyriausybės Valstybinės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1418 patvirtintų Valstybinės</p>

<p>Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos 2016-02-15 raštas Nr. 2E-75</p>	<p>1. Sodininkų bendrijų įstatymas (ir Kelių įstatymas) nėra specialus kelių finansavimo įstatymas, koks yra Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas, todėl žodžiai „Kelių priežiūros ir plėtros programa“ įstatymo projekto 2 straipsnyje neturi būti rašomi. Tame pačiame 2 straipsnyje kalbama dar ir apie vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą, tad ir jame galėjo būti įrašytas atitinkamos finansavimo programos pavadinimas.</p>	<p>žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių nustatyta tvarka būtų neįmanomas.</p> <p>Siūloma atsisakyti sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) kadastriniams matavimams ir įregistravimui Nekilnojamojo turto registre naudoti lėšas iš valstybės biudžetų tikslinių asignavimų, kurie planuojami ir paskirstomi savivaldybėms pagal Vyriausybės patvirtintą sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą. Kadangi ši keliais (gatvėmis) užimta valstybinė žemė būtų perduodama valdyti savivaldybėms patikėjimo teise, tikslinga, kad žemės sklypų kadastriniai matavimai ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre būtų finansuojami savivaldybių lėšomis. Pažymime, kad siūlomos nuostatos neprieštarautų Sodininkų bendrijų įstatymo 28 straipsniui dėl sodininkų bendrijų rėmimo būdų iš savivaldybių biudžetų ir atitiktų Lietuvos Respublikos Vyriausybės Valstybinės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1418 patvirtintų Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių 4-1 punkto nuostatas, kad valstybinės žemės sklypo, perduodamo patikėjimo teise savivaldybei, ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos patikėjimo teisės į šį žemės sklypą įregistravimo Nekilnojamojo turto registre išlaidas apmoka savivaldybė.</p> <p>Neatsižvelgta. Praktikoje įstatymuose teikiamos nuorodos į kitus įstatymus, Vyriausybės nutarimus, programas ir kitus teisės aktus.</p>
--	--	---

<p>2. Kelias yra inžinerinis statinys, skirtas transporto ir pėsčiųjų eismui. Gatvė – tai tas kelias ar atskiras jo ruožas, turintis pavadinimą. Kelio elementai yra šie: žemės sankasa, važiuojamoji dalis ir kiti. Vietinės reikšmės viešieji keliai ir vidaus keliai nuosavybės teise priklauso savivaldybėms. Mėgėjų sodų teritorijose minimalus IV kategorijos kelių juostos (kelių sankasos pado) plotis turi būti 8 metrai. Be kita ko, ministerija šios galiojančios Kelių įstatyme kelio kategorijos nuostatos iki šiol nepakeitė statybos techniniame reglamente STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, todėl tai yra viena iš priešasčių, trukdančių atlikti kadastrinius matavimus.</p>	<p>Neatsižvelgta. Kelių įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad vidaus keliai nuosavybės teise priklauso valstybei, savivaldybėms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims. Savivaldybės nurodo, kad jos nevaldo sodininkų bendrijų vidaus kelių.</p> <p>Statybos techninis reglamentas STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ nustato gatvių ir vietinės reikšmės kelių projektavimo techninius reikalavimus. Minėtas reglamentas nenustato reikalavimų seniau suprojektuotiems keliams ir gatvėms, ypač įvertinant mėgėjų sodų teritorijas, esančias šalies didžiuosiuose miestuose ir jų priemiesčiuose, kurios dėl tankaus užstatymo virtusios gyvenamaisiais kvartalais be gyvendinimo kokybę užtikrinančios aptarnavimo infrastruktūros, todėl laikytinos specifinėmis teritorijomis. Dėl šių priešasčių mėgėjų sodų teritorijose taikyti Kelių įstatymo, minėto statybos techninio reglamento reikalavimų nėra galimybių (žr. argumentus dėl Lietuvos savivaldybių asociacijos 2 pastabos).</p>
<p>3. Vietos savivaldos įstatyme viena iš savivaldybių savarankiškųjų funkcijų yra vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas. Ta pati nuostata yra išdėstyta ir Kelių priežiūros ir pietros programos finansavimo įstatyme. Mėgėjų sodų teritorijose bendrojo naudojimo žemės sklypai, naudojami kaip keliai (gatvės) dar savaime nėra vietinės reikšmės keliai, tai turi būti įteisinta teisės aktu – patvirtintu kelių sąrašu. Norint išspręsti šią problemą, reikia pakeisti Vietos savivaldos įstatymą – papildyti savivaldybių savarankiškąsias funkcijas nuostata, kad jos turi rūpintis mėgėjų sodų teritorijomis. Tuomet atsirastų pareiga rūpintis ir sodų bendrijų keliais (gatvėmis). Galima bus planuoti savivaldybės ar valstybės biudžeto lėšas sodų keliams: jiems prižiūrėti, taisyti (remontuoti), rekonstruoti.</p>	<p>Neatsižvelgta. Lietuvos Respublikos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtina, kad sodininkų bendrijos teritorija yra gyvenamosios teritorijos dalis, turinti savo ribas ir pavadinimą. Pažymime, kad šalies didžiuosiuose miestuose ir jų priemiesčiuose yra sodininkų bendrijų, virtusių gyvenamaisiais kvartalais be gyvenimo kokybę užtikrinančios aptarnavimo infrastruktūros, todėl sodininkų bendrijose, kurios yra gyvenamosios vietovės, ypatingai turi būti užtikrinamas Vietos savivaldos įstatyme nustatytos savivaldybių savarankiškiosios funkcijos (vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas) įgyvendinimas. Atkreipiame dėmesį, kad kai kurios savivaldybės sodų bendrijose esančius keliuos (gatves) yra perėmusios į savo balansą ir tvarko.</p>

<p>Sodininkų bendrijų asociacijos „Vakarai“ 2016-03-02 raštas</p>	<p>1. Neparengus reglamentuotos keliamas skirtų žemės sklypų formavimo, jų kadastrinių matavimų ir pločių atstatymo iki pirminių projektų sprendinių, aiškios metodikos, neaišku ką sodininkai gali iš viso perdavinėti. Dėl šios priežasties siūlymas pripažinti netekusiu galios 12 straipsnio 4 dalį yra nesuprantamas. Galima koreguoti tik įvykdymo terminą.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Nekilnojamojo turto objektų ir jų kadastrinių matavimų tvarka nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 patvirtintuose Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatuose, todėl rengti atskiros sodininkų bendrijose bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių, kaip nekilnojamojo turto objektų, formavimo ir jų kadastrinių matavimų tvarkos nėra pagrindo. Kita vertus, siūloma įteisinti mėgėjų sodų teritorijų sodo suplanavimo projektus, parengtus pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymą individualių sklypų privatizacijai, kurių pagrindu būtų atliekami valstybinės žemės sklypų kadastriniai matavimai ir atstatomas vietinės reikšmės kelių (gatvių juostų) minimalus plotis, todėl reikės keisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimą Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“.</p>
	<p>2. Jei bus nutarta pritari 1 straipsnio, 2 straipsnio pakeitimui, siūlome sekančią pakeitimo redakciją: „1. <...> Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniai matavimai ir registravimas Nekilnojamojo turto registre finansuojamas iš sodininkų bendrijų lėšų, savivaldybių lėšų ir iš valstybės biudžeto tikslinių asignavimų, kurie planuojami ir paskirstomi pagal Vyriausybės patvirtintą sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą, kuriai lėšos planuojamos kelių priežiūros ir plėtos programos sudėtyje, ir kuri vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, rekonstruoti, taisyti (remontuoti, prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti. <...>“.</p>	<p>Neatsižvelgta. Sodininkų bendrijų įstatymo nuostata dėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programos tvirtinimo negali būti įgyvendinama taikant Žemės įstatymo, Vietos savivaldos įstatymo nuostatas (žr. argumentus dėl Lietuvos savivaldybių asociacijos 3 pastabos). Be to, siūlymas sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programai planuoti lėšas Kelių priežiūros ir plėtos programos sudėtyje irgi neįgyvendinamas, kadangi valstybės biudžeto tiksliniai asignavimai numatyti konkrečiai programai negali būti iš jos paskirstomi kitoms programoms.</p> <p>Įstatymo projekte siūloma numatyti, kad sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniai matavimai ir registravimas Nekilnojamojo turto registre finansuojamas savivaldybių lėšomis, kadangi ši keliais (gatvėmis) užimta valstybinė žemė būtų perduodama valdyti savivaldybėms patikėjimo teise. Siūlomos nuostatos neprieštarautų Sodininkų</p>

		<p>bendrijų įstatymo 28 straipsniui dėl sodininkų bendrijų remimo būdų iš savivaldybių biudžetų ir atitiktų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsejo 10 d. nutarimu Nr. 1418 patvirtintų Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių 4-1 punkto nuostatas, kad valstybinės žemės sklypo, perduodamo patikėjimo teise savivaldybei, ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos patikėjimo teisės į šį žemės sklypą įregistravimo Nekilnojamojo turto registre išlaidas apmoka savivaldybė.</p> <p>Įstatymo projekte taip pat siūloma numatyti, kad sodininkų bendrijose – gyvenamosiose vietovės vietinės reikšmės kelių (gatvių) projektavimo, tiesimo, rekonstravimo, taisymo (remonto) ir priežiūros darbai būtų finansuojami iš valstybės biudžeto tikslinių asignavimų, kurie planuojami ir paskirstomi savivaldybėms iš Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų, skirtų vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesiti, rekonstruoti, taisyti (remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti. Pažymime, kad Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimu Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo“, 8.2 papunktyje numatyta kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšas, skirtas savivaldybės vietinės reikšmės keliams (gatvėms), naudoti kelių (gatvių) projektavimui, tiesimui, rekonstravimui, taisymui (remontavimui) ir priežiūrai.</p> <p>Dėl nurodytų priežasčių sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programa būtų perteklinė, ją patvirtinus būtų neefektyviai paskirstomos ir naudojamos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšos minėtiems darbams atlikti, sudaromos sąlygos korupcijai vietos savivaldos institucijose.</p>
Kauno susivienijimas „Sodai“	Siūlome pakeisti 12 straipsnio 4 dalį pakeisti sekanciai ir papildyti 5 dalimi:	<p>Atsižvelgta iš dalies. Žr. argumentus dėl sodininkų bendrijos asociacijos „Vakarai“ pastabų.</p>

2016-03-25
raštas Nr. 227

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2016 m. liepos 1 d. patvirtina sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių finansavimo apimtis Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų, skirtų vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, rekonstruoti, taisyti (remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, sudėtyje.
5. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2016 m. liepos 31 d. įgalioja NŽT parengti vidaus kelių kadastrinių matavimų proceso metu sodininkų bendrijų susiaurintų vidaus kelių pločių atstatymo metodiką, pasinaudojant Žemės įstatymo numatyta teise gražinti visuomeniniams poreikiams neatsakingai (neteisėtai) prie privačių sklypų prijungtą kelių žemę.

Atstovas viešajam interesui
Linas Jomatkas

2016-04-08

Užsės ir personalo
departamento direktorius

Egidijus Anulis

2016-04-08